

**ВЧИТЕЛІ
МАЙБУТНЬОГО**
ФЕСТИВАЛЬ ОСВІТИ У ЛЬВОВІ

НАЙБІЛЬШИЙ ОСВІТНІЙ ФЕСТ УКРАЇНИ

Літературна освіта як семантичний щит України

Юрій Ковбасенко

Вітаю, я – Юрій Ковбасенко

✓ Працюю в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка

✓ Президент ВГО «Українська асоціація викладачів зарубіжної літератури»

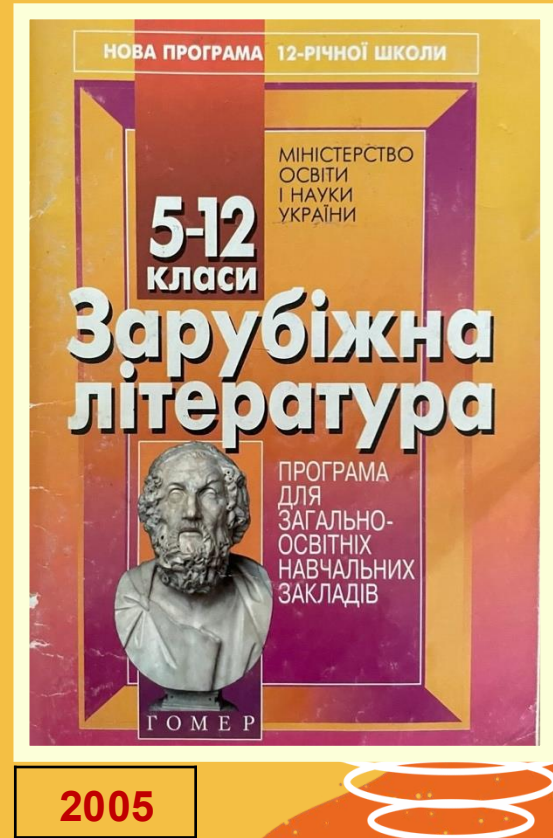
✓ Голова журі Міжнародної літературної премії імені Олега Микитенка Національної Спілки письменників України та журналу «Всесвіт»

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА ЯК СЕМАНТИЧНИЙ ЩИТ УКРАЇНИ: AD FONTES

✓ Від запровадження в школах України «Зарубіжної літератури» (1992) розробляю курикулум: Державні стандарти, програми, підручники, посібники, вимірювачі

«Деколонізація – це не лише «процес отримання незалежності колоній від країни-колонізатора (власне метрополії), але й переосмислення культури колишніх поневолених націй, яке має призвести до «відновлення структур» знання, що їх деформувала колоніальна влада, «делегітимізацію колоніальної матриці влади» (Вальтер Міньйоло)

Підручники НУШ як сходинки зростання читача

Літературна освіта під час російсько-української війни: що нового?

Нова нормативна база

Про надання графік оповіщення
навчальних програм

Відомлено до підпису 3 пункту 5, пункти 7, 8 розділу І Порядку надання графік навчальної літератури та навчальних програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 20 липня 2020 р. № 893, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2020 р. за № 1119/34602 (з змінами), пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 (зі змінами), уразомуючи рішення робочих груп і складів, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України 03 червня 2022 р. № 521, про оповіщення змісту навчальних програм та рішень предметних (фахових) експертних комісій про підготовку промовної відомості робочих груп (підс. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 13.07.2022 № 221/16-024),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити оповіщення навчальних програм для 6 – 9, 10 – 11 класів загальної середньої освіти та надати їх графік «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України відомості до терміну, що доцільний».
2. Внести у Перелік оповіщених навчальних програм для учнів 5 – 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 864, такі зміни:
виключити позиції: «8. Зарубіжна література»; «19. Російська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою»; «20. Російська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням».

Підручник 2018

Підручник 2023

ВЧИТЕЛІ
МАЙБУТЬОГО
ФЕСТИВАЛЬ ОСВІТИ У ЛЬВОВІ

Антиімперське оновлення контенту підручників: 2018 vs 2023

2018

Зміст

ВСТУП. Оригінальна й перекладна література в сучасному світі	4
Золоті сторінки далеких епох	9
Гомер. Поема «Одіссея»	9
Данте Аліґ'єрі. Поема «Божественна комедія»	26
Вільям Шекспір. Трагедія «Гамлет»	41
Проза й поезія пізнього романтизму та переходу до реалізму XIX століття	63
Ернст Теодор Амадей Гофман. Повість «Крихітка Цахес на прізвисько Цинюбер»	64
Проза «чистого мистецтва» й російські поети	88
Федір Гюґо. Вірш «Silentium!»	90
Афанасій Фет. Вірш «Шепіт... Ніжний звук зітхання...»	93
Вольф Вітмен. Збірка «Листя трави»	96
Роман XIX століття	107
Федір Достоєвський. Роман «Злочин і кара»	108
Оскар Вайльд. Роман «Портрет Доріана Грея»	133
Перехід до модернізму.	

2023

Зміст

ВСТУП. Оригінальна й перекладна література в сучасному світі	4
Золоті сторінки далеких епох	9
Гомер. «Одіссея»	9
Данте Аліґ'єрі. «Божественна комедія»	26
Вільям Шекспір. «Гамлет»	41
Проза й поезія пізнього романтизму та переходу до реалізму XIX століття	63
Ернст Теодор Амадей Гофман. «Крихітка Цахес на прізвисько Цинюбер»	64
Вольф Вітмен. Збірка «Листя трави»	88
Роман XIX століття	99
Стендаль (Анрі Марі Бейль). «Червоне і чорне»	100
Оскар Вайльд. «Портрет Доріана Грея»	121
Перехід до модернізму.	
Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці	134
Шарль Бодлер. Збірка «Квіти зла»	138

**ВЧИТЕЛІ
МАЙБУТЬОГО**
ФЕСТИВАЛЬ СВІТИ У ЛЬВОВІ

Інтерпретація навчального матеріалу та формування української ідентичності учнів/учениць

ІДЕАЛИ АНТИЧНОСТІ З НАМИ

Лаконічність – стилістична і чіткість у вираженні думки; за переказом, цією якістю славившись спартанці, жителя діавної Лаланді.

[illegible]

Переклад Григорія Кочура

Ідея патріотизму – вічна й незмінна. За зразком мажоранних пісень Тіртаєва складено похідні віршовані військових частин усіх армій світу, й української також. А деякі підрозділи української армії мають імена античних героїв.

ТІРТЕЙ. «Добре вмирати тому,»

Античний ідеал героя в поезії Тіртея

[illegible]

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

- Як щодо джерела безпечніше дивитися? Або жаму приписують античність філософське розроблення ідеї депресії? Як до цього відноситься?
- До якого класу джерел належить творчість Тютчева?
- Якою поетикою дискурс у вірші Тютчева? Чи можливо це вичитати?
- У чому особливості побудови цієї поеми? Якіляти її аналізують далі?
- Чому можна уявити, що це не поезія, а проза?
- Чи міг Тютчев під час вербалізації своїх почуттів?
- Важко сказати, чи дійсно поезія була написана в цей момент.
- Що ми знаємо про життя Тютчева? Чи воно було щастям?
- У який період писав Тютчев? Чи вплинула на нього війна?
- Підготувати зворозд дискусії: Чи можна сказати, що поезія Тютчева є дослідженням самої людини? Чи це автобіографічне дослідження?
- Крихітка бібліотека
Світлана Дарина
- Зарубіжна література

- 1 Підготуйте варіант читання віршів.
- 2 Спиріаючись на вірш Тірта, описати, Чи актуальні ці уявлення сьогодні?
- 3 Підготуйте мініпроект про поезію.
- 4 Сформулювати інформацію, і додати власні матеріали з інтернет-мисе накопчення Тірта.

«ОСТРІВ АХІЛЛА» ТА УКРАЇНА

За еллінським міфом, богиня Фетіда для свого сина Ахілла підняла з морських глибин острів Зміїний. Перша згадка про цей острів з'явилася в писемних джерелах у VII ст. до н. е., де він називався «Левка» (грецьк. «Білий»). Елліни називали його

були моголи в Ахлі Ахліла. Сучасна назва «Зміїний» пов'язана з тим, що там був багатий змії і змукі, які пригніплювали з гирла Дунаю.

До острова причалявали кораблі: мореплавці, торговці, військові; морські навігатори до храму Ахліла, які вважалися владикою та покровителем Чорного моря, поклонялися йому та приносили жертви. Руїни стародавнього храму Ахліла (квадратна споруда) були віднайдені та описані 1823 р., а згодом їхній матеріал використали для будівництва на острові Казань. З давніх давен до Зміїний (острів Ахліла) привозили цінні товари: перламутр, перли, коралові рибалки, благодатний для спорتمенів, військових, для козаків, які прагнули набути війн, мужності, сили духу, твердості. Тож глибоко символічно, що саме біля о. Зміїний героїні ЗСУ в 2022 р. потопили флангою флоту російських агресорів – крейсер «Москва».

Нижний колонтитул

Контроль результатів навчання: засоби для оцінювання за групами результатів (ГР)

Чити
визначити

Вчитися
з тексти

Питання
визначити

Досліджувати
мистецтво

21

34

1. Прочитайте переказ «Іліади» та уривки з пісень поеми. Випишіть з художнього тексту постійні епітети (гомерівські епітети).

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Що ви знаєте про міфи та міфологічний світогляд? Назвіть основні цикли давньогрецьких міфів. Чи перетинаються вони між собою?

2. За одним із міфів, боги розпочали Троянську війну, щоб під стінами Трої знищити всіх героїв, тобто завершити «добу героїв». Як ви думаєте, що спонукало олімпійців так зробити? Чим їм завадили герої? Відповідь аргументуйте.

3. Прочитайте матеріал підручника і назвіть три умови, без виконання яких греки не змогли б здолати Трої. Хто їм допомагав у цьому?

4. Визначте ключові образи і символи троянського циклу міфів.

5. Які крилаті вислови, народжені грецькою міфологією, ви знаєте?

6. Чому, на вашу думку, один із найнебезпечніших комп'ютерних вірусів називають «трояном»?

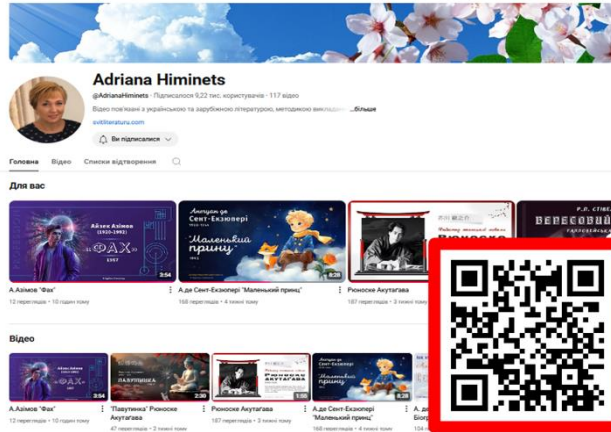
7. Де на території нашої держави ми можемо натрапити на відлуння давньогрецької міфології, зокрема троянського циклу міфів? Наведіть конкретні приклади.

Видовництво
Timepa

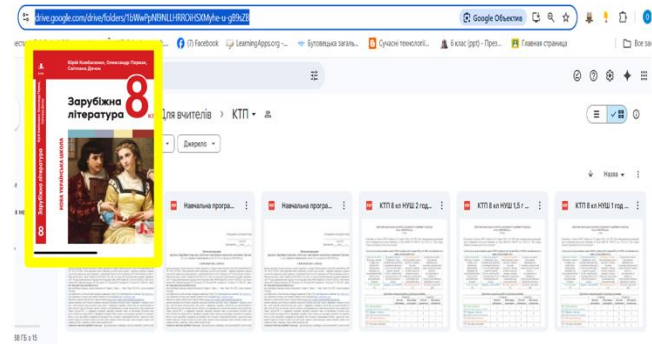
Повна цифрова та методична підтримка (авторський ютуб-канал Адріани Химинець, НММ, вимірювачі)

Авторський Ютуб-канал:

<https://www.youtube.com/@AdrianaHiminets>

<https://drive.google.com/drive/folders/1bWwPpNI9NLLHRR0iHSXMyhe-u-qB9sZB>

**ВЧИТЕЛІ
МАЙБУТНЬОГО**
ФЕСТИВАЛЬ ОСВІТИ У ЛЬВОВІ

ДЯКУЮ!